

Sarga

La Pobla de Lillet

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Al costat de la carretera de la Pobla a Ribes
Emplaçament Ctra de La Pobla a Ribes, aproximadament a uns 2,5 km del poble, està just a peu de ctra, indicat.

Coordenades:

Latitud: 42.24526
Longitud: 1.99692
UTM Est (X): 417247
UTM Nord (Y): 4677495

Classificació

Número de fitxa 08166 - 46
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Popular
Segle XIV-XVII
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: 08165A002000830000GO
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dv., 05/06/2009 - 02:00

Descripció

El mas Sarga és format per diverses construccions; la casa com element principal, al seu costat est, coberts, i el paller al davant, (al nord de la casa), amb l'era enmig, delimitada per aquestes construccions i per un

mur de tancament, Actualment aquest conjunt ha estat totalment reformat i habilitat com a casa de turisme rural. La casa és de planta rectangular, de tres plantes i coberta a dos vessants amb el carener perpendicular a la façana principal. Està construïda en una zona en desnivell, fet que li permet tenir accés a peu pla en dos dels nivells. (PB i P1), el de la planta primera és a través del mur nord i dona directament a l'era. Les obertures també han estat modificades, es conserven al mur sud i a nivell de la planta baixa dues petites finestres. A l'interior de la casa, quasi l'únic element arquitectònic que es conserva és un mur mitger, de càrrega, a la planta baixa; destaca per està conformat amb dos amplis passos formats per arcs de mig punt fets amb pedres allargades i lloses posades a plec de llibre. L'edifici del costat est de la casa, és de planta allargada, rectangular, també amb coberta a dos vessants; el nivell superior també amb accés des de l'era, era destinat a corts, a la planta baixa hi havia el femer amb coberta de volta de pedra. El paller és de mides força grans, consta de dues plantes i coberta a dos vessants amb el carener orientat nord-sud; la façana principal està totalment oberta cap al sud, tant sols amb dos grans pilars centrats en el frontis. Aquest paller mostra dues fases constructives, l'estructura més antiga es correspon amb la part sud, l'ampliació s'hi adossa pel costat nord. En el mur nord de l'estructura primigènia i a nivell de planta baixa hi ha dos passos que comunica les dues estructures, són fets amb arcs de pedres allargades, un de mig punt i l'altre més gran i d'arc rebaixat; obren a la part interior que era destinada al bestiar (restes d'alguna menjadora); al nivell superior aquest mur no hi és, hi trobem tres pilars.

Observacions:

Fa pocs anys es van fer obres importants per tal d'adaptar la casa per a turisme rural.

El "Llibre de notas de la pnt. Vila de la Pobla" és conservat a l'Arxiu Municipal de la Pobla de Lillet (caixa 845), inclou documentació diversa del 1715 al 1818 (tot i que fa referències fins al 1429), hi consten diferents llistats, entre els quals hi trobem un llistat de notes amb l'encapçalament "Los Actes de la Vila en son poder al arxiu los en pergamí son los següents", a la nota nº 9 hi ha la següent referència: "Venda del mas Sarga y altres a Bernat (?) alias Patau signat." ; en el mateix llibre, però en un llistat amb la referència "Cen un llibre de Codern ab cobertas de pergami constan los actes següents", i a la primera nota hi consta "Primo la donacio feu lo Dn. Jaume Barnola, del mas Sarga a la obra de la Iglesia de Lillet y universitat, per la sua anima". Malauradament, no consten les dates dels documents originals.

Història

Els orígens de la masia Sarga es remunten a l'època medieval, la primera notícia directa a la casa és d'inicis del segle XIV, probablement ja existia amb anterioritat, ja que el lloc de Sarga s'esmenta ja a inicis del segle XII. Així, la primera referència al nom de Sarga és en un document del 1100, on apareix entre molts dels firmans un tal "Ramon de Sarga" (SERRA VILARÓ:1989: VOL.I,43). Al 1159, trobem a Berengarius de Vilacorba, la seva muller Dna. Jordana, el seu nebot Guillem, i el seu pare Berengarius, que fan una donació a Santa Maria de Lillet (per l'ànima de la seva mare, la d'ells i demés parents), d'un alou de tres peces ermes i una peça de vinya situada a la Vall de Lillet, al lloc dit "in apendici de Vilacorba, in loco nominato Planellas et ad Nogera et ad Comelas et ad Prad de Sarga" (SERRA VILARÓ:1989: VOL.I,85). Ja al 1305 trobem la primera menció directa al mas, és en el testament de Guillem Çavila de Lillet (o Guillem de Vila de Lillet), batlle, que deixa al seu fill Guillem, els masos Sarga, junt amb els de Ferrús i Roca Espluga (SERRA VILARÓ:1989: VOL.I,58). Al 1449, trobem que el mas Sarga, junt amb els masos Carbonells, Planes i Baladosa del veïnat de Vilacorba, i Eits, al veïnat de la Pobla, que estaven sota la jurisdicció del pavorde del monestir, Joan Cunill, amb autoritat del bisbe, i junt amb altres tres canonges, els fa excepts dels mals usos (o sigui francs, quitis i immunes de remença personal d'homes i de fembres, d'intèstia, d'exorquia, etc...), però es reservaren els drets sobre el domini directe en cas de venda, i havien de continuar pagant els censos agraris, que pel mas dels Sarga són "tres gallines e un poll. Item civada, dues mitgeres a

mesura corribla, dretes, mitja quartera de froment a la dita mesura. Item, una fogace d'una lliura. Item més, diners, quinze sous e sis bar. Item més, fa per los dies que antigament feye al dit monastir de sagada, batuda, laurada e cavada, sinch sous.", a més dels acostumats delmes i primícies. Sembla però, que es continuaren exercin mals usos, ja que posteriorment, el 1499, es presentaren davant el pavorde els representants d'aquests masos, per fer saber les dificultats amb que es trobaven per sobreviure. (SERRA VILARÓ: 1989: VOL.II,344-345). Al llarg del segle XV apareixen altres referències al cognom Sarga. I ja al segle XVI, el 1573 trobem que Sarga consta com una de les masades de la parròquia del monestir de Santa Maria de Lillet, que junt amb Montclús, La Rovira, el Guixer, Castell de la Vila, el Bruc, Junyent, Carbonells i altres, van haver de col·laborar en la reparació de l'església i el monestir arran de les bregues tingudes ente la família Cadell i la Riembau. (SERRA VILARÓ: 1989: VOL.III,184).

En dates posteriors trobem al "Llibre de notas de la pnt. Vila de la Pobla" (1715 al 1818) dues referències al mas, l'una es correspon a "Venda del mas Sarga y altres a Bernat (?) alias Patau signat." , i l'altra, "Primo la donacio feu lo Dn. Jaume Barnola, del mas Sarga a la obra de la Iglesia de Lillet y universitat, per la sua anima". Malauradament, no consten les dates dels documents originals. Al 1856, en el llibre "Registro de las casas de campo de cada distrito y los aforados de guerra. N°63.1856 n° 32" (ACBR), apareix la casa de Sarga com a propietat de la "Rvda. Comunidad de preveres de esta villa". També a les actes dels plens de l'Ajuntament de la Pobla del 1884, surt el nom de la masia Sarga en el llistat de les cases que han de pagar la part de "consumos y cereales" dels habitants de l'extraradi de la Pobla de Lillet (Arxiu Municipal de la Pobla de Lillet, caixa 846).

Bibliografia

BOIXADER, P. (1997: 34-36): "Inventari de les cases de pagès de la vall de Lillet". L'Erol, núm. 53, primavera 1997.

ROSIÑOL I ORRIOLS, J. (1988): El passat de la nostra vila. La Pobla de Lillet. Recull històric, geogràfic i cultural. Ed. La Llar del Llibre, Barcelona.

SERRA VILARÓ, J. (1989): Baronies de Pinós i Mataplana. Reproducció facsímil de l'obra de 1930, editat el 1989 pel Centre d'Estudis Baganesos.

